

nl.anarchistlibraries.net

Als betonnen woestijnen intelligent worden.

Slimme controle en de technologisering van de stad.

Avalanche 13 (vertaald door Autonomen Den Haag)

Avalanche 13 (vertaald door Autonomen Den Haag)
Als betonnen woestijnen intelligent worden.
Slimme controle en de technologisering van de stad.
November 2017 – Duitsland

autonomendenhaag.wordpress.com

Dit artikel is vertaald vanuit het Engels en werd gepubliceerd in het 13e en laatste nummer van het anarchistisch tijdschrift "Avalanche". Alle edities van "Avalanche" staan online en zijn te lezen op avalanche.noblogs.org.

a-bieb.nl

November 2017 – Duitsland

De manier waarop München de laatste jaren aan het veranderen is laat zijn sporen achter: met volle kracht worden de arme en onwensbare delen van de maatschappij de stad uitgejaagd door hoge huurprijzen, terwijl luxeappartementen blijven verrijzen, de ene na de andere. Het bereik van deze herstructurering gaat verder dan een enig bouwproject en de term gentrificatie duidt maar op een bepaald aspect hiervan. Met de komst van meer rijke mensen breiden ook de constructie van industriële en economische instituten, de grote en capaciteiten van politie en justitie, en de mate van transport en telecommunicatie infrastructuur zich uit. Hoe dan ook verloopt de gemilitariseerde herstructurering van de metropool niet zonder slag of stoot: vandalisme en brandaanslagen op auto's en bureaus van vastgoedbedrijven, bouwplaatsen en bouwbedrijven vinden steeds vaker plaats. Deze woede breidt zich ook verder uit dan de gebouwen van de rijken en treft ook weleens de veiligheidsbedrijven en politieauto's die de rijken bewaken. Dit terwijl nieuwe hoogglanslak blinkt op de nieuwe façades, kranten aansporen de brandstichters te verklikken in ruil voor geld en de shovels oprukken naar de laatste nog niet ontwikkelde ruimte. De op hol geslagen Tech-industrie is steeds meer yuppen aan het rekruteren, terwijl ze de uitgesloten positioneert als een geïsoleerde en onbewust functionerende schakel van de stedelijke economie. In deze nieuwe machtsdynamiek en haar scenario moeten we duidelijk zijn wat voor mogelijkheden er voor ons overblijven om revolutie te ontketenen. We moeten duidelijk zijn wie en/of wat moet worden aangevallen in het hier en nu, in plaats van enkel wat gokjes te wagen. Wat zijn de motoren die het herstructureringsproces van de stad en gentrificatie aandrijven? Dat is wat deze tekst probeert te bespreken.

Altijd hoger, sneller, beter...

... het kapitaal vereist altijd een permanente groei in winst. Daarom moet het kapitaal altijd haar manier van werken aanscherpen en toegang verkrijgen tot nieuwe markten. Tegelijkertijd moet de controle over mensen – de stress doordrongen mens, de consument – altijd behouden worden, dit betekent dat hun levens altijd onderworpen moeten zijn aan een steeds intensere en uitbreidende surveillance, kwantificatie en een externe directie.

Het kapitaal is bezig elke hoek van deze planeet, elk menselijk wezen, elke brok materie en elke diersoort te integreren in de economische logica van exploitatie, ze is bezig met elk persoon te conditioneren de 'andere' te zien als tegenstander in de wedstrijd voor winst, beetje bij beetje openen zich hiermee nieuwe sferen voor de accumulatie van welvaart. Elk aspect van het sociale leven moet onderworpen worden aan een verbetering in efficiëntie; door alomvattende implementatie van het internet, chips en andere informatie tech-

grenzen van specifieke wijken, door de expansie van screenen en uitwassen, om zo de onproductieve, de ontembare, de delinquenten te verbannen. Hiermee wordt de perfect oppervlakte gecreëerd waarop soepele, frictie loze en duurzame winst kan worden gemaakt.

Gebruiker of verwarrende factor?

Als de sociale controle in de stad de technologische trend en elk financieel waardevol project probeert door te drukken zonder weerstand moeten we deze situatie gebruiken om dit juist in twijfel te trekken en ze collectief te weren. Daar hoort bij dat we mogelijkheden moeten vinden om de straten op te eisen om zo ons daar samen te kunnen bewegen op een manier die niet te controleren is en de straten te vullen met onze creativiteit, onbeheersbare en offensieve projecten tegen de kapitalistische stad. De straten teruggeisen betekent ook de bestuursstructuren en instrumenten aanvallen en de stroom van goederen te verstoren. De technologische maatschappij en de continu uitbreidende technologische applicaties zijn niet alleen afhankelijk van informatie en ingenieurs, maar ook van antennes, kabels, alarmsystemen en schakelkasten en van hun transportmiddelen. Waarom ontwikkelen we niet de nodige vaardigheden om deze levensvijandige technocratie aan te vallen en te saboteren? Waarmee we een kleine maar steeds grotere breuk kunnen veroorzaken met haar sociale controle en technologische overheersing om zo nieuwe paden te bewandelen? Waarmee we de bouwterreinen in de stad aanvallen, de straten ontembaar maken en kortsluitingen veroorzaken in de machinale maatschappij?

Tegen de "slimme" stad! Tegen de technocratische stad en haar yuppen!

Laten we de sociale controle saboteren!

*MVG: OV-bedrijf in Munich dat eigendom is van de gemeente.

** De zogenaamde "slimme meter" wordt ook in Nederland geïnstalleerd. In Den Haag is netbeheerder Stedin verantwoordelijk voor de installatie van slimme meters. De installaties hiervan zijn begonnen in 2013 met de reden dat de nieuwe meters milieuvriendelijker zouden zijn.

*** Denk aan de Randstadrail tussen Den Haag en Rotterdam.

apparaten) aan elkaar te linken, hun calculerende krachten te verhogen, en vooral, door hun grote te verkleinen. De digitalisering maakt het mogelijk om al deze data samen te voegen, dankzij chips en het internet kan dus aan alles een nummer toegeschreven worden. In de logica van de dominantie wordt deze data geëvalueerd met computers, gefilterd en in statistieken verwerkt – om zo uiteindelijk een exact terrein te creëren waarin regulering, bestraffing, beperken en optimalisering mogelijk is. Een altijd aanwezige alles van qua gevoel zachte en milde dominantie dankzij de alomvattende technologie die alles in kaart kan brengen en iedereen kan beïnvloeden – het liefst preventief.

De macht en kracht van de technologie kristalliseert zich steeds met minder mate in de vorm van de technocraat – van de specialist, het enige individu die de vaardigheid, de toestemming, en uiteindelijk ook een bepaald verantwoordelijkheidsgevoel heeft om de technologische stad te beheren en te veranderen – maar meer in de vorm van de materiële stad zelf. De materiële omgeving die fiber-kabels, antennes, chips en netwerken bevat is niet alleen overal – en daardoor totalitair – maar ze is ook, dubbelzinnig, dictatoriaal; een materiële dictatuur. Aan de ene kant opereert ze met een milde maar wel constante mate van dwang, een constante druk op iedereen om altijd verbonden te zijn, altijd klaar voor dienst, om bevelen te ontvangen en op te volgen, om te luisteren en te gehoorzamen, zich te bewegen in de richting van de nieuwe werkopdracht, het nieuwe rooster, het volgende nieuws. Aan de andere kant biedt men doormiddel de constante zelfonthulling alles aan dankzij de permanente af luisterapparatuur in mens zak – daardoor is men ook veel meer verdacht als men iets probeert te verbergen – en zo wordt door gewoonte het feit genegeerd dat alle bewegingen, relaties en gesprekken die gebeuren op het net – dit is dus via of in de aanwezigheid van elektronisch apparatuur – worden opgeslagen, geanalyseerd, gecalculeerd en voorspeld.

De materiële technologische omgeving wordt hierdoor met een nog grotere mate het fundamentele middel waarmee de staat haar basisfunctie uitoefent: sociale controle. De uitoefening van de macht is minder afhankelijk van een enig individu in een uniform maar meer van een geheel alomvattend netwerk, zij die dit netwerk beheren hebben meer een onderhoudsrol dan een besluitvormingsrol. Het project van een “slimme” stad is een kolossale stap in de richting om nieuwe technologie te installeren in elke stedelijke ruimte, en daardoor in ook elke ruimte van ons dagelijkse leven en voor onze huizen – en om dit technologisch web altijd maar strakker aan te spannen, meer winstgevend te maken en om al onze bewegingen vast te leggen. Tegelijkertijd is de omgeving nu al rijp om het project van de slimme stad uit te breiden voorbij de

nologieën zal een meer “perfecte” organisatie van het dagelijkse leven mogelijk worden. Dit is niet alleen een markt die geopend wordt voor de verkoop van miljoenen zogenaamde slimme gadgets, maar ook voor de winst die gemaakt wordt doormiddel van het verzamelen, archiveren, analyseren en verwerken van de miljoenen datapunten en statistieken die bij elke burger te halen zijn. De “verslimming” van het leven is al aan het doordringen in elk aspect van het leven: “slimme” technologieën worden niet alleen gebruikt in werk en privé omgevingen, maar ook in de context van de toenemende flexibele mobiliteit, in elke sfeer van communicatie en ook op het vlak van stroom en gas voorziening en levering. De ruimte van de maatschappij, en vooral de stad, verandert in een veld van altijd-aan apparaten en chips, die met elkaar in verbinding staan via WI-FI, non-stop data verzamelen, en steeds meer automatisch die data analyseren en zich daartoe gaan gedragen. Het internet der dingen en de zogenaamde artificiële intelligentie worden deel van de stad – in het verkeer, winkelcentra, in je huis, stoplichten, bij verkooppunten, straatlantaarns, camera’s en koelkasten.

Stedelijk, groen en slim

Het menselijk wezen wordt gereduceerd tot een wandelende dataproductent, wiens informerende uitgaves en verbruikskeuzes overal worden opgeslagen in de vorm van data en statistiek, waarna ze op de meest effectieve manier gemijnd worden. Het is dan ook aannemelijk dat alles dan praktischer zou moeten worden omdat we niks meer zelf hoeven te doen, naast het opereren van een smartphone en alles organiseren met apps. De verkoop en verwerking van data door apparaten die altijd aan staan en automatisch met elkaar verbinden, in combinatie met de verwerking van de data die zich bevindt in up-to-date software van IT-specialisten, vormt de basis voor de nieuwe geaccumuleerde welvaart van een paar IT bedrijven. Een nieuwe manier van leven vestigt zich, een nieuwe “voor de hand liggende” moderne organisatievorm van het dagelijkse leven – geassocieerd met een bepaalde hipheid en stijlvolheid, die aan het begin alleen de rijken zich konden veroorloven, maar die zich uiteindelijk zal vestigen in de hele maatschappij. Op een symbiotische manier vormen de delen van de stad die nu al exclusief voor de rijken bestemd zijn zich om in de trend van deze nieuwe moderne levensstijl, en koesteren deze ook. “Stedelijk, groen en slim!” – dit is hoe ze niet alleen de rijke delen beschrijven maar de hele stad als ze opereren om IT bedrijven in de stad te vestigen of IT expo’s te faciliteren.

De altijd aanwezige wisseling van data creëert een bijna constant inzicht van de dagelijkse saaiheid van de samenleving – haar kleine routines, gewoon-

tes en normen – en dit is precies wat voor politici, politie en justitie het meest interessant is. Nu zijn het niet meer diegenen die zich abnormaal gedragen die uitsteken, zij die de trend niet volgen of zelfs bewust de trends proberen te vermijden, en zo dus een beeld schetsen van de bewegingen in de maatschappij. Nu verschaft de hele bevolking een veel specifiekere en duidelijker beeld van wat er speelt binnen de maatschappij, van haar bewegingen en gewoontes; zo kan ze dus makkelijker bestuurd worden van bovenaf. Op lange termijn kunnen niet alleen de zwarte schapen geïdentificeerd worden, maar kunnen hele secties van de bevolking indirect bestuurd worden. In de transformatie van verzamelde data in statistieken wordt er een mogelijkheid gecreëerd om miljoenen mensen te administreren, te reguleren, en door permanente waarschuwingen en preventies ze ook te manipuleren. De “verslimming” van het dagelijkse leven is niet alleen gericht op het economische succes van een paar IT-reuzen, maar ook op de optimalisering van loonarbeid, op misdaadpreventie en frictieloze overheersing, en een administratie die onzichtbaar is, gedecentraliseerd en in het bezit is van een ecologisch bewust imago.

Samen slimmer?

Laten we kijken naar het project van de Europese Unie “Samen Slimmer” waarin ze voornemen om een “slimme” stad te bouwen in bepaalde wijken van Wenen, Lyon en München. In München concentreert het project zich in het district Neuaubing-Westkreuz en Freiham en zal uiteindelijk 50.000 mensen beïnvloeden die daar nu al wonen plus zij die er in de toekomst heen verhuizen. Laten we even het imago van eco-vriendelijkheid en openheid voor burgerbetrekking van het project terzijde leggen. Het project betekent ook een algemene implementatie van car-sharing, OV-fietsen van MVG* en het plan om online ticket verkoop van MVG te verhogen. Het project zal dus alle aspecten van mobiliteit in de stad beïnvloeden. Daarbij zullen er straatlampen worden geïnstalleerd die alleen aangaan als er iemand langsloopt, deze mensen zullen gemonitord worden via WI-FI (hun IP adres) signalen van mobiele apparaten; uiteindelijk zullen deze straatlampen hoogstwaarschijnlijk met camera’s worden uitgerust. Dit nieuwe WI-FI netwerk is het grondconcept van de nieuwe slimme stad. Verder zullen er in deze buurten ook slimme meters worden geïnstalleerd** (andere wijken hebben de intentie om dit voorbeeld te volgen). Deze meters documenteren de energieconsumptie van een huis (in real-time), evalueren hoeveel mensen er wonen, en zien wanneer en waar elektronische apparaten zijn aangesloten en worden gebruikt. Vandaag de dag is bijna elke activiteit verbonden aan een

elektronisch apparaat, een permanente individuele surveillance in real-time is dus theoretisch mogelijk. Dit is een project van controle op massale schaal.

Dit project houdt in dat een wijk gerenoveerd en in financiële zin opgewaarderd wordt, uiteindelijk gaat dit stedelijk project over kapitaalinvestering, waardoor de waarde van de buurt wordt verhoogd en ieders leven binnen die buurt wordt aangescherpt ter behoefte van de “economisering”. Het is een innovatief experiment om te onderzoeken hoe ver men kan gaan met de constante sociale controle en administratie van de bevolking... De bedrijven die hier winst mee maken en die dit project ontwikkelen (SWM, MVG, Siemens, Fraunhofer, TUM, Securitas, Toshiba...) en zij die de middelen ervoor verstrekken (IBM, Google, Siemens, Amazon, Telekom, Bosch) overlappen met elkaar niet alleen qua interesses maar ook qua locatie – München. Stap voor stap zal de duw naar een “slimme” stad een nieuwe Silicon Valley produceren, een laboratorium en een economische drijfkracht. Het is nu al duidelijk dat dit proces niet alleen de infrastructuur zal veranderen maar ook de samenstelling van inwoners. Het gentrificatieproces zal zich met hoog tempo versnellen doordat de aanwezigheid van “slimme” aannemers de influx van yuppen en IT-tuig zal verhogen. De constructie van nieuwe sliکه en “slimme” yuppie buurten en het aanbod van nieuwe woon en werkplekken, gefocust op flexibiliteit (dat betekent: het samenvoegen van werktijden en vrije tijd, van de woonruimte en de werkplek, van collega’s en vrienden en ook de beweging tussen steden***), is een nieuwe charme. Lokale IT start-ups worden gefinancierd door de lokale overheid en de staat, en de presentatie en vestiging van de hippe en trendy Airbnb-Deliveroo-smoothie levensstijl speelt haar rol zodat langzaam maar zeker alle armen de stad zullen worden uitgedreven. Uiteindelijk zal de ruimte vrij zijn voor de nouveaux riches en hun lofts. Zo verandert niet alleen de samenstelling van de bewoners in een wijk, maar ook de dominante levensstijl, de manier van inwonen en het consumeren in de stad – in de richting van het altijd rijker, trendy-er, “slimmer”.

Totale controle

Voor concepten van dominantie zoals de “slimme” stad is de betekenis van technologie niet alleen van economisch belang, ook is het maar een van de vele methodes voor sociale controle; technologie is ook een ideologie. Namelijk de ideologie die technologie ziet als het geneesmiddel voor elk probleem. Technologie is niet alleen een middel, maar een doel op zichzelf. Statistische methodes zien data, die klaar is om verwerkt te worden in zelfs de kleinste delen van het leven zien ze data die klaar is om uitgebuit te worden. Hier wordt naar gestreefd en men probeert het door computers (en andere elektronisch